

Leidraad Persoonlijke Beschermingsmaatregelen (PBM) kraamzorgaanbieders n.a.v. vragen binnen ROAZ ZW NL Geboortezorg d.d. 8 april 2020.

Opgesteld door de werkgroep Q&A bestaande uit Iris Lensveld (verloskundige LIV-verloskundige praktijk en voorzitter VERVE), Sabrina van den Tillaart (gynaecoloog IJsselland ziekenhuis) (Sam Schoenmakers (gynaecoloog-perinatoloog Erasmus MC), Hans Duvekot (gynaecoloog-perinatoloog Erasmus MC), Hanneke de Graaf (directeur Geboortecentrum Sophia en aanspreekpunt voor deze werkgroep (j.degraaf@erasmusmc.nl)).

Voor deze leidraad is gebruik gemaakt van de protocollen “Uitgangspunten PBM buiten het Ziekenhuis” en “thuisisolatie van een patiënt met COVID-19”, bijlagen bij de LCI-richtlijn COVID-19, versie 27 maart 2020 van het RIVM en Persoonlijke Beschermingsmiddelen PBM (RIVM, viroloog en NHG, Q & A PBM van de KNOV d.d. 26 maart 2020), Persoonlijke beschermingsmaatregelen buiten het ziekenhuis voor kraamverzorgenden van BO en Q&A werkwijze tijdens Coronacrisis van KCKZ (<https://www.kckz.nl/wp-content/uploads/2020/03/Meest-gestelde-vragen-over-de-werkwijze-tijdens-Coronacrisis.pdf>)

1. Ter bescherming van de medewerker bij een hoestende/niezende patiënt verdacht voor COVID-19 is het belangrijk om de volgende stappen te doorlopen om na te gaan of het echt nodig is om PBM te gebruiken. (Uitgangspunten PBM buiten het ziekenhuis | LCI richtlijnen Page 1 of 3, <https://lci.rivm.nl/covid-19/PBMbuitenziekenhuis-27-3-2020>)

- Is de afstand tot de patiënt meer dan 1,5 meter? Zo ja, geen PBM nodig.
- Is er sprake van vluchtig contact, bv het aanreiken van medicijnen? Zo ja, geen PBM nodig.
- Is er sprake van lichamelijk onderzoek? Zo ja, wel PBM nodig.
- PBM ter bescherming van de medewerker bij een hoestende/niezende patiënt bestaat uit een Mondneusmasker (chirurgisch masker), spatbril, schort en wegwerphandschoenen. (zie ook: https://www.knov.nl/serve/file/knov.nl/knov_downloads/3387/file/20-03-23_Flowchart_PBM_gebruik.pdf)

Persoonlijk beschermingsmiddel	Type*	Opmerkingen
Handschoenen	Latex, nitril	-
Schorten: halterschort, schort lange mouwen, overall	Spatwaterdicht	-
Veiligheidsbril	met zijkant	Desinfectie met alcohol 70% voor meermalig gebruik
Maskers	Chirurgisch mondneusmasker II-R	Het mondneusmasker kan 3-4 uur achtereen gedragen worden (bij verschillende patiënten)

3. Gebruik combinatie van PBM met werkkleding

- Voorkomen dat lichaamsvloeistoffen in contact komen met werkkleding, handen en de ademhalingswegen.

Na gebruik

- Doe de PBM persoonlijke beschermingsmiddelen in onderstaande volgorde uit en in afvalzak:
 - Handschoenen, pas hierna handhygiëne toe.

- Schort; trek, na gebruik of bij verwisselen, de beschermende kleding uit door deze voorzichtig binnenstebuiten te keren en op te rollen. Zorg daarbij dat de buitenkant van de beschermende kleding niet in contact komt met de huid of de omgeving.
- Mondneusmasker, bewaar deze in de zak voor hergebruik.

Pas daarna handhygiëne toe.

2. Hoe kunnen Kraamzorgaanbieders Persoonlijke Beschermingsmaatregelen (PBM) bestellen?

De kraamzorgaanbieders dienen voor thuiskraamzorg en eigenstandige kraamhotels de PBM via de regionale Crisis Coördinator Covid-19 (CCC) van de kraamzorgaanbieders aan te vragen. Zij zullen vervolgens deze aanvragen indienen bij de veiligheidsregio/GHOR PBM middels emailadres:actiecentrumghor@vr-rr.nl.

3. Persoonlijke Beschermingsmaatregelen (PBM) voor partusassistentie in de thuissituatie door kraamverzorgenden.

De kraamzorgaanbieders zijn zelf verantwoordelijk voor het verstrekken van PBM aan kraamverzorgenden, die bij de partus assisteren.

4. Kan voor de kraamzorgsector afspraken met ziekenhuizen worden gemaakt over het beschikbaar stellen van persoonlijke beschermingsmiddelen voor verloskundigen en/of kraamverzorgenden bij ontslag van een kraamvrouw uit het ziekenhuis.

Dit kan alleen maar geregeld worden voor de eerste dag tijdens het moment dat het ziekenhuis de kraamvrouw aanmeldt bij de kraamzorgaanbieder. Daar de kraamzorgaanbieders de PBM via de veiligheidsregio/GHOR kunnen aanvragen.

~~**5. Wie is verantwoordelijk om te zorgen voor persoonlijke beschermingsmiddelen voor kraamvrouwen, bij wie het gebruik daarvan noodzakelijk is. Is dit de kraamzorgorganisatie of de cliënt zelf?**~~

~~De kraamzorgaanbieder is hier voor verantwoordelijk.~~

6. Aandacht te hebben voor het beschikbaar stellen van zogenoemde 'coronatests' voor onze medewerkers en cliënten in de thuissituatie. Dit maakt het mogelijk om gericht de juiste maatregelen te nemen, de beschikbaarheid van kraamverzorgenden te borgen, en onrust onder cliënten en medewerkers te verminderen.

RIVM geeft aan dat de testcapaciteit voor COVID-19 tests de komende weken sterk wordt uitgebreid. De verwachting is dat half april deze grotere capaciteit beschikbaar is en hierdoor ook kraamverzorgenden getest kunnen worden. Zodra deze capaciteit beschikbaar is, zal dit binnen ROAZ ZW NL kenbaar worden gemaakt.

7. Welk mondneusmasker moet bij lichamelijk onderzoek worden gedragen?

Het advies is nu op basis van de huidige kennis ten aanzien van de transmissieroute van COVID-19 via druppels en (in)direct contact, dat een chirurgisch mondneusmasker type IIR voldoende bescherming biedt. Ook in het Erasmus MC is overgestapt van FFP1 maskers naar II-R mondneusmaskers.

Overigens het incorrect op- en afzetten van het chirurgisch mondneusmaskers geeft een vergroot risico op besmetting. Dat werd bij SARS-1 gezien, waarbij incorrect gebruik van maskers een verhoogde infectiekans gaf, met name: incorrect dragen (niet trekken van het chirurgisch masker onder de kin), het aanraken van gezicht door irritatie van het kapje en het aanraken van gezicht bij op- en afzetten. Dus: Handen wassen of met schone handschoenen opzetten. Niet aan het gezicht/masker komen. Eerst handschoenen uit en handen wassen dan pas afnemen van het masker.

8. Hoeveel uur gaat een chirurgisch mondneusmasker mee?

Het RIVM geeft aan dat een chirurgisch mondneusmasker gedragen mag worden totdat de ademhalings-weerstand (moeilijker is om te ademen) te hoog wordt of het masker doornat is geworden (meestal kan men een masker 3-4 uur gebruiken). Graag aandacht voor het goed laten aansluiten aan de zijkanten. Maskers hoeven i.t.t handschoenen niet te worden gewisseld bij de zorg voor meerdere patiënten achter elkaar. [https://lci.rivm.nl/sites/default/files/2020-03/Advies%20Ademhalings beschermingsmaskers%20 voor%20COVID_19%20%20dd %20180320.pdf](https://lci.rivm.nl/sites/default/files/2020-03/Advies%20Ademhalings%20beschermin%20maskers%20voor%20COVID_19%20%20dd%20180320.pdf)

9. Kunnen de mondneusmaskers hergebruikt worden? Zo ja waar kunnen deze ingeleverd worden en of kunnen we dit in de 1e lijn ook?

Binnen de ziekenhuizen zijn de Centrale Sterilisatie Afdelingen (CSA's) het hersteriliseren van mondneusmaskers (FFP1 en FFP2) aan het testen. Het is echter zo dat er veel verschillende fabricaten van deze maskers circuleren en niet alle maskers blijken geschikt voor sterilisatie en hergebruik. In samenwerking met de TU Delft wordt nu onderzocht welke methode voor welk masker geschikt is.

Ga bij jouw adherente ziekenhuis na of de CSA in deze tijd voldoende capaciteit heeft om de sterilisatie van materialen van de eerste lijn uit te voeren zodat hergebruik mogelijk is.

10. Is het mogelijk om een schort/ pak meerdere malen te gebruiken in de volgende situatie: een kraamverzorgenden komt thuis bij een kraamvrouw met klachten verdacht voor COVID-19 infectie maar zonder koorts, zodat deze vrouw wel kraamzorg thuis kan krijgen, en diverse dagen kraamzorg krijgt.

Een schort/pak kan in dergelijke situaties regelmatig op de kamer waar de kraamvrouw verblijft, worden gebruikt, tenzij het nat is geworden. Als je een tweede/derde keer hetzelfde schort/pak aantrekt, wel eerst het masker en bril opzetten, dan het schort/pak aantrekken, daarna opnieuw handen wassen en daarna onsteriele handschoenen aantrekken.

11. Hoe kan kleding en textiel in geval van “verdachte” kraamvrouw worden gereinigd?

Kleding/textiel kan gecontamineerd raken met micro-organismen. RIVM geeft in zijn LCI-richtlijn COVID-19 aan dat bij onderstaande wasvoorschriften en de hittebehandeling bij drogen in de droogtrommel en/of strijken voldoende micro-organismen worden verwijderd of gedood. Bij thermische desinfectie van textiel zijn onder andere watertemperatuur en hoeveelheid water van invloed op de mate van verlaging van de hoeveelheid micro-organismen.

- Was op een standaardwasprogramma met centrifugeren.
- Gebruik geen verkorte wasprogramma's.
- Temperatuur van 40°C tot 60°C én drogen in de wasdroger (minimale stand kast-droog) en/of strijken (minimale stand 150 °C/ matig heet). Bij een temperatuur van minimaal 60°C zijn de aanvullende activiteiten, gebruik droogtrommel en/of strijken, niet noodzakelijk.
- Het gebruik van een droogtrommel en strijken worden aangeraden; door de hitte worden eventueel achtergebleven micro-organismen gedood. (4)

12. Moeten we kraamverzorgenden niet beschermen bij alle gezinnen? Je weet maar nooit?

Nee advies van RIVM is dat je geen extra PBM hoeft te treffen, alleen de extra hygiënische maatregelen die voor iedereen gelden (zie ook KCKZ).

13. Hoe kan een luier gebruikt worden in plaats van een hangmatje om te wegen?

Neem een grote hydrofiel doek. Leg de baby schuin in de luier. Maak een platte knoop van de punten aan de zijkant en aan de lus die ontstaat maak je de unster vast. Ook bij geen besmetting zo lang het coronavirus heerst geen hangmatjes gebruiken (zie ook KCKZ).

Bijlage 1 Schoonmaken van kleine en grote oppervlakken met chloor

Voor het desinfecteren van grote oppervlakken (>0,5m²) wordt een desinfectiemiddel met een virusclaim of een product met chloorverbinding geadviseerd.

Kleine oppervlakken mogen ook met chloor gedesinfecteerd worden maar een product op alcoholbasis geniet de voorkeur.

Gebruik bij voorkeur chloorpreparaten op basis van natriumdichloorisocyanuraat, deze zijn stabiel en werken sneller dan andere preparaten. Gebruik chloortabletten in een dosering van 1000 ppm chloor bij desinfectie van virussen.

Er zijn drie soorten chloorpreparaten in gebruik:

1. middelen op basis van natriumdichloorisocyanuraat
2. middelen op basis van natriumhypochloriet of op basis van de N-chloorverbindingen monochlooramine en tosylchlooramide, hier verder te noemen 'chloor'.

De voorkeur gaat uit naar het gebruik van Natriumdichloorisocyanuraat (=tabletten). Gebruik een desinfectiemiddel met een virusclaim, deze claim staat beschreven in de handleiding van het desinfectiemiddel op de site van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) (<https://www.ctgb.nl/>).

Gebruik onderstaand schema om de juiste chlooroplossing te verkrijgen. Let op: onderstaand schema is gebaseerd op de hoeveelheid *werkzaam* chloor per tablet. Dit wijkt af van het totale gewicht van een tablet.

Mengschema.			
tabletten	aantal tabletten	watervolume (in liters)	ppm
à 1,0 g werkzaam chloor	1	1	1000
à 1,5 g werkzaam chloor	2	3	1000